

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-740441/V/13/EG

00-090 Warszawa   Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 22 827 64 53

Warszawa, 16.07.2013 r.

Pan
Janusz Piechociński
Wicepremier
Minister Gospodarki
Plac Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

szanowny Panie Premierze

Na podstawie analizy skarg napływających do Rzecznika Praw Obywatelskich pojawił się problem związany z odmiennym ukształtowaniem sytuacji prawnej wierzyciela na podstawie *ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych* (Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 530 ze zm. - dalej: *ustawa o uigiwdg*).

Uwagę Rzecznika Praw Obywatelskich zwróciła okoliczność, iż ustawodawca formułując definicję „wierzyciela”, zróżnicował obowiązek legitymowania się tytułem wykonawczym w zależności od tego, czy jest nim osoba fizyczna, przedsiębiorca czy też inny podmiot.

Art. 2 ust. 2 pkt 4 *ustawy o uigiwdg* stanowi, iż przez wierzyciela rozumie się osobę fizyczną, której wierzytelność została stwierdzona tytułem wykonawczym, osobę fizyczną wykonującą działalność gospodarczą, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą lub stosunkiem prawnym przysługuje wierzytelność, organ właściwy wierzyciela w rozumieniu art. 2 pkt 10 *ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* oraz właściwą jednostkę organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

Zasady przekazywania przez wierzycieli informacji gospodarczych o zobowiązaniu dłużnika do biur informacji gospodarczej (dalej: „BIG”) zostały uregulowane w art. 14-16 *ustawy o uigiwdg*.

Zgodnie z brzmieniem art. 14 ust. 1 *ustawy o uigiwdg* wierzyciel może przekazać do BIG informacje gospodarcze o zobowiązaniu dłużnika będącego konsumentem wyłącznie wówczas, gdy są spełnione łącznie następujące warunki:

1) zobowiązanie powstało w związku z określonym stosunkiem prawnym, w szczególności z tytułu umowy o kredyt konsumencki oraz umów, o których mowa w art. 187(1) ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm. - dalej: *Kodeks postępowania cywilnego*);

2) łączna kwota wymagalnych zobowiązań dłużnika będącego konsumentem wobec wierzyciela wynosi co najmniej 200 złotych oraz są one wymagalne od co najmniej 60 dni;

3) upłynął co najmniej miesiąc od wysłania przez wierzyciela listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi będącemu konsumentem do rąk własnych, na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika będącego konsumentem, a jeżeli nie wskazał takiego adresu - na adres miejsca zamieszkania, wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura.

W świetle zaś art. 15 ust. 1 *ustawy o uigiwdg*, w przypadku dłużnika nie będącego konsumentem, wymagane jest spełnienie łącznie następujących warunków:

1) zobowiązanie powstało w związku z określonym stosunkiem prawnym, w szczególności z tytułu umowy związanej z wykonywaniem działalności gospodarczej;

2) łączna kwota wymagalnych zobowiązań dłużnika niebędącego konsumentem wobec wierzyciela wynosi co najmniej 500 złotych oraz są one wymagalne od co najmniej 60 dni;

3) upłynął co najmniej miesiąc od wysłania przez wierzyciela listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi niebędącemu konsumentem do rąk własnych, na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika niebędącego konsumentem, a jeżeli nie wskazał takiego adresu - na adres siedziby dłużnika lub miejsca wykonywania działalności gospodarczej, wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura.

Natomiast na podstawie art. 16 *ustawy o uigiwdg*, poza przypadkami określonymi w art. 14 i 15, wierzyciel może przekazać do biura informacje gospodarcze o zobowiązaniu dłużnika, gdy są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) zobowiązanie zostało stwierdzone tytułem wykonawczym;
- 2) upłynęło co najmniej 14 dni od wysłania przez wierzyciela listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi do rąk własnych, na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika, a jeżeli dłużnik nie wskazał takiego adresu - na adres miejsca zamieszkania, siedziby lub miejsca wykonywania działalności gospodarczej, pisma zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura;
- 3) wierzyciel przekazał do biura informację określającą dane organu orzekającego, datę wydania i sygnaturę tytułu wykonawczego stwierdzającego to zobowiązanie.

Z treści przytoczonych przepisów wynika, iż tylko w przypadku wierzycieli osób fizycznych procedura z *ustawy o uigiwdg* przewiduje zamieszczanie informacji gospodarczych o wierzytelnościach stwierdzonych tytułem wykonawczym. Pozostali wierzyciele, co do zasady, dokonują wpisu na podstawie wezwania dłużnika do zapłaty wierzytelności.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich zróżnicowanie sytuacji prawnej wierzycieli na gruncie *ustawy o uigiwdg* budzi wątpliwości natury konstytucyjnej co do zgodności z zasadą równości wobec prawa podmiotów znajdujących się w podobnej sytuacji faktycznej i prawnej wynikającą z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 ze zm.).

Trybunał Konstytucyjny (dalej: „TK”) w swoim orzecznictwie wyraził pogląd, iż *"(...) konstytucyjna zasada równości wobec prawa polega na tym, że wszystkie pomioty prawa, charakteryzujące się daną cechą istotną (relewantną) w równym stopniu, mają być traktowane równo. A więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. (...) Równość wobec prawa, to także zasadność wybrania tego, a nie innego kryterium zróżnicowania podmiotów (adresatów) prawa"* (zob. orzeczenie TK z dnia 9 marca 1988 r., sygn. akt U 7/87).

Kluczowe znaczenie w odniesieniu do zasady równości ma więc ustalenie cechy relewantnej charakteryzującej dany podmiot, która przesądza o uznaniu porównywanych

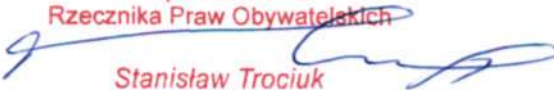
podmiotów za podobne. Wybór danej cechy relewantnej jest wyborem aksjologicznym, jednakże powinien być dokonywany w oparciu o racjonalne i zobiektywizowane kryteria.

Trybunał stanął na stanowisku, że „*sprawiedliwość wymaga, żeby równych traktować równo oraz aby różnicowanie w prawie osób fizycznych i innych podmiotów pozostawało w odpowiedniej relacji do różnic w ich sytuacji; różnicowanie w prawie jest dopuszczalne, o ile jest usprawiedliwione*” (zob. np. orzeczenie z dnia 27 czerwca 1995 r., sygn. akt K 4/94). Oznacza to, iż odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych, zgodnie z przyjętą przez TK linią orzeczniczą, muszą być obiektywnie uzasadnione i podlegają ocenie według konkretnych kryteriów.

Podsumowując, analiza orzecznictwa TK prowadzi do wniosku, iż wprowadzane różnicowania musi mieć charakter racjonalnie uzasadniony i nie może być dokonane według dowolnie ustalonego kryterium (relewantność). Ponadto waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, powinna pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego traktowania podmiotów podobnych (proporcjonalność). Wreszcie muszą zaistnieć argumenty o randze konstytucyjnej uzasadniające odmienne traktowanie podmiotów podobnych (sprawiedliwość społeczna) - (por. wyrok TK z dnia 2 października 2012 r., sygn. akt K 27/11).

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie, z jakich powodów ustawodawca zdecydował się na różnicowanie sytuacji prawnej wierzycieli na gruncie *ustawy o uigiwdg* w zakresie obowiązku legitymowania się tytułem wykonawczym.

Z przeżyciem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich